

BARTHA GUSZTÁV

NÉMAJÁTÉK

Szabad szombatjain Zsazsa söpört-pörölt, dúdolt-porolt, délre teleteregette mosott ruhával a kis- és a nagyerkélyen himbálózó szárítóköteleket. Papó mindeközben ágyának dőlt, mert hol a zsábája újult ki, hol a térdkalácsa, vagyis a szindrómája, ahogy ő nevezte. Zsazsának úgy kellett kirángatni alóla a szennyes lepedőt. S hogyhogy nem, pár percre rá, egy csapásra meggyógyult az öreg. Bütykös, sovány lábát, nagy hirtelen, ormóltan szobapapucsába csúsztatta, hogy a fürdőszobából szertecsoszogja a lakásban a forgótárcsás mosógépből ki-kiloccsanó mosóvizet.

Csissz-csössz...– csusszant a papucs.

Csitt-csatt!– tapsikolt nyomában Évike.

– Döhö-hö-höhöhö...– kapcsolt nagyobb sebességre Papó, az ajtóknál mozdonyosat füttyentve.

Ám mióta az április, mint egy alagútból, szűnyogfelhőket eregetve kirobogott a március végi télből, Papó, ráadásként, nem átallott színeha-gyott, molyette háziköpenyben ki-kiállni a bejárati ajtó elé, s megszólítani akárkit azzal, hogy inkább ráiratja a lakást az ukrán államra, és berukkol az öregotthonba, mintsem hogy olyan nőszeméllyel lakjon, aki Éviket direkt ellene neveli. A lépcsőházban lakók legfeljebb megmosolyogták magyarul hablatyoló szomszédúkat, aki, amúgy, orosz nyelvű újságot járatott. A la-kótelepen, jó, ha fél tucat magyar család élt.

Zsazsa szerint: annyi sem.

Déltájt, mielőtt a lakáscsengő fölberregett, vagyis a gázóra-leolvasó be-csengetett, a félhomályos előszobában két égitest bújócskázott. Évike szöske buksija elő-előbukkant az állófogasra aggatott ruhák közül, mire a kisszo-ba ajtófüggönye mögül kikukucsáló őszhalántékú és okulárés Hold azt szólt, hogy kukk. Később azt, hogy kakukk. Jó hangosan. Zsazsa oda-hagyva a mosnivalót és félretolva a kisszobából kityogyó Papót, pardon nélkül kihálászta a fogasra aggatott ruhák közül kislányát. Évike sírt és kézen fogva vonszoltatta magát a mosóvíztől csicsegő parkettán a konyha-ajtóig. Zsazsa onnan nézett vissza Papóra– Évike nem kakukkfíóka! Nem-e?!– pislantott át szemüvege fölött az öreg.

Múlt szombaton:

– Vedd tudomásul, ha a gyerek mellett nincs apa, annak igazából anyja sincs!– kiabálta Papó, konyhaasztalt csapkodva.

– Neked meg eszed!– vágott vissza Zsazsa, a gázspór mellől.

Azóta nem szóltak egymáshoz.

Azóta Papó szürcsölvé, csámcsogva evett; elcseppeni készülő orrát, kézfejebe törölgette. Évike ruhácskái kézelőjébe, de már hunyorogni úgy hunyorgott, mint az öreg, amint meglátta munkából hazaérkező anyját, aki, azóta, cigarettáról cigarettára gyűjtve fél órákat álldogált szobája nyitott erkélyajtájában. Tök mindegy, füstöt szívok-e vagy frisslevegőt! Akkor kellett volna, a negyedikről, az erkélykorláton átfricskázott cigarettacsikk után ugrani, mikor a lakásért cserébe, szolgálója lettem a... trotlinak!

Türelem, de meddig?

Zsazsa kilépett az erkélyre. Odalentről fölhallatszott a lócaléceket tördelő, kukákat borogató részeket kurjongatása. Odabent a kiságyban Évike édesden aludt, Papó a kissozóban úgy tett, mintha... Papó éjnek évadján duhajkodott, egy hete ajtót csapkodva járt kis-be a fürdőszobából a konyhába, a konyhából az erkélyre... Holdkóros lettem, kukk-mukk– magyarázta Évikének. Az alvójárók nem hagyják nyitva-tárva a hűtőgép ajtaját; kutakodnak mások holmijában: nem és nem! Igaza lenne Katának? Papó élvezte vágyó éberjáró, vagy valami olyasmi? Kata sorvezető a varrodában, és az egyszobás lakásáért, évekip túrt. Zsazsa még egy utolsót szippantott, majd elfricskázta a cigarettavéget. Évekip! Annyi türelmem nincs. A szombatokhoz pláne nincs.

Papó hajnalig randalírozott.

Zsazsa, reggel, fürdőszivaccsal itatgatta fel a hűtőből leolvadt vizet a konyhakőről. Kifestőkönyv és színes ceruza; papucs és pizsama... Mi kell még? Ja, fogkefe! Na... na még egy utolsó facsarás... Zsazsa végre nekiállhatott a nagytakarításnak. És söpört, de nem pörölt; porolt, de nem dúdolt: déltájt Papó ágyán még ott díszlett a gyűrött, pecsétes lepedő, a fürdőszobában, halomban állt a szennyes.

Évike nem kakukkfióka!

Nem-e?!

Br-r-r-r...– szólalt meg a lakáscsengő.

Brr! Brr! Brr...– nyomkodta valaki, mind türelmetlenebbül a csengőgombot odakinté.

Zsazsa elengedte kislánya kezét. Évike, iszkiri, pillanatok alatt eltűnt Papó szobája mélyén. Kata felszól a mobilon, ha jön. A postás? Nem, a postás dél-

utánonként hordja a nyugdíjat. Vackokkal házaló ügynök lehet, vagy két Jehovista; vagy mazohista meg a Pista... Zsazsa mosolyogva nyitott ajtót. A lakótelep gázóra-leolvasója állt előtte, rövidnadrágosan, fehér teniszpólóban.

– Segítenél?– kérdezte a fiatalember, majd felemelte, kisé oldalvást fordította bal lábát. Vaskos, izmos vádlija több sebből vérzett.

Zsazsa, miután szemlesütve, a tinktúrás üvegcsét és a fóliánsba csomagolt sebtapaszt a fiatalember kezébe adta, úgy tűnt, hogy következő percben szépen megkéri, vagy egyszerűen kitessékeli a fekete mappáját hónalja alatt szorongató gázóra-leolvasót az előszobából, s bezárja mögötte a bejárati ajtót. Gyorsan, nagyon gyorsan. Kutyaharapást szőrivel, vagy valami olyasmi, ha már a lépcsőházban mart vádlijába a rusnya dög. De Papó, ahelyett, hogy bezzegelt volna, mint egyébként – szovjetek alatt így, a szovjetek alatt úgy; meg hogy füttyenteni se kellett a sintérért, és... és gázórák sem voltak, a lakók átalányt fizettek –, dülva-fúlva, görbe körmeivel beleakaszkodott szobája ajtófélfájába, s már-már vijjogott a tekintete: az enyém, itt minden az enyém! A tinktúra és a sebtapasz is!

Zsazsa bólintott.

A gázóra-leolvasó ide-oda kapkodta a fejét.

S az önnön sóhajától rezge félhomályban, valami olyasmi történt Zsazsával, aminek nincs árnyéka.

Papó mindenesetre elengedte az ajtófélfát, és levette szarukeretes szemüvegét.

A fiatalember nem hordott szemüveget. Tenyérjós sem volt. De a kérőn feléje nyújtott meg-megremegő kecses kezecekből mégis sok mindent kiolvasott. A ruhafogas mellett levágott szárú farmerben, gyűrött-nyúzott seszínű pólóban riadozó filigrán kis asszonykának nem a tinktúrás üvegcsére és a fóliánsba csomagolt sebtapaszra volt égetően szüksége. Nem.

– Mondja meg annak a ribancnak, takarodik a lakásomból...– rikácsolta Papó, váratlanul.

A gázóra-leolvasó Papóra pislantott.

– Mondja meg – szótogolta Papó, műfogsor csikorgatva –, el-ta-ka-ritom a lakásból...

A gázóra-leolvasó Zsazsára szegezte tekintetét.

– Az öreg azt mondja, mondjam meg. Mondjam meg?– kérdezte halkán a fiatalember.

Zsazsa bólintott.

– Takarodni fogsz a lakásából, de azt nem mondta, miért.

– Tudja ő azt nagyon jól!– harsogta az öreg, majd kissé előrébb csoszogva, kikandikált a fiatalember mögül. S mert... mert Zsazsa közben fél térdre ereszkedett, és zsebkendője meg-megtinktúrázott csücskével, a fiatalember sebének fertőtlenítéséhez fogott, újra felhördült:– Netán arra is van törvény, hogy kuplejárót csinálj a lakásomból?! He?!

A gázóra-leolvasó felszisszent.

– A kislányom betöltötte az ötödik életévét, muszáj óvodába járnia – magyarázta Zsazsa, miközben finoman a sebhelyre helyezte a fóliánsból kibontott sebtapaszt.

– Évike az ükunokám! Az enyém...

Zsazsa felemelte a tekintetét:

– Mondd meg neki, mert elfelejtette, hogy én meg az unokája vagyok.

– Az ördögnek, hogy annak! – üvöltötte Papó.

Zsazsa bólintott.

Nagybereg, 2013

